

Nordisk ministerråds strategi for det nordiske kultursamarbeidet 2013-2020

Nordisk ministerråd er en sentral plattform for kultursamarbeidet i Norden. Ministerrådets virksomhet på kulturområdet har forgreninger til annet formelt og uformelt nordisk samarbeid i og utenfor Norden.

Innledning

Det nordiske kultursamarbeidet skal forvalte nordisk kulturarv innen historie, kultur og språk og på denne måten sikre en kontinuitet. Samtidig skal nye kulturuttrykk og impulser innlemmes i dette samarbeidet. Endringer i kulturlivets og kunstens rammebetingelser, i befolknings sammensetning, teknologi med mer stiller krav om fleksibilitet og fornyelse.

En grunnleggende forutsetning for det nordiske kultursamarbeidet er prinsippet om nordisk nytte; at samarbeidet skjer på områder der de nordiske landene har felles interesser og utfordringer, og der det nordiske nivået gir større mulighet for effektivt utviklingsarbeid. Gjennom erfarings- og kompetanseutveksling samt nettverksbygging skal Norden som region utvikles og styrkes. Språkforståelsen i Norden skal fremmes. Prinsippene om ytringsfrihet og armlengdes avstand skal forsvares. Kultursamarbeidet skal fremme en bærekraftig utvikling. Et bredt forankret kultursamarbeid skal utvikle fellesskap og forståelse mellom innbyggerne i Norden og dermed bidra til sammenhengskraft i de nordiske velferdssamfunnene.

De fem temaene i strategien for det nordiske kultursamarbeidet for 2013-2020 er

- *Det bærekraftige Norden*
- *Det kreative Norden*
- *Det interkulturelle Norden*
- *Det unge Norden*
- *Det digitale Norden*

Ved hjelp av disse overskriftene ønsker Ministerrådet for kultur å fange opp endringer og utfordringer i dagens samfunn generelt, og på kulturområdet spesielt. Temaene kompletterer og overlapper hverandre.

Det vil være behov for mer forskning og et bredere kunnskapsunderlag nå kulturpolitikk skal utformes og iverksettes. Digitalisering og annen teknologisk utvikling, økonomi og demografi, samt internasjonalisering, globalisering og endret kulturforbruk skaper nye vilkår. Arbeidet med å utvikle et kunnskapsgrunnlag skal derfor prioriteres i arbeidet med å gjennomføre strategien.

Samspeillet mellom det nordiske og det nasjonale nivået skal styrkes, slik at den nordiske innsatsen på kulturområdet får det best mulige gjennomslag

De fem temaene for det nordiske kultursamarbeidet 2013-2020

Det bærekraftige Norden

Mål: Nordisk kulturliv styrker bærekraften i de nordiske samfunnene ved å være tilgjengelig og involverende.

Et vitalt kunst- og kulturliv er nødvendig i et moderne samfunn. Kulturopplevelser og kulturaktiviteter er viktige for sosial utveksling, identitetsutvikling og inkludering der tillit, respekt og sosiale bånd kan etableres mellom innbyggerne. Kunst og kultur utfordrer og utvikler oss som enkeltmennesker og som samfunn, og bidrar slik til et bærekraftig samfunn. Derfor er det viktig at tilgangen til et mangfold av kunst- og kulturopplevelser er god og at alle har muligheter til å uttrykke seg gjennom kunst og kultur. For å løse noen av de store utfordringene som de nordiske velferdssamfunn står overfor, er det nødvendig med en helhetstenkning som omfatter flere sektorer og politikkområder. Satsing på kultur har stor betydning for andre samfunns mål, som næringsutvikling og arbeidsplasser, integrering og inkludering, helse, læring og kreativitet.

Det kreative Norden

Mål: Norden står frem som en levende, dynamisk og kreativ kulturregion.

Kunst og kultur er hjørnesteiner i det nordiske samarbeidet. Gjennom de nordiske institusjonene og programmene understøttes alt fra kollektive kulturuttrykk til enkeltkunstneres arbeid. Ministerrådet for kultur skal stimulere og støtte kultur- og kunstproduksjon av høy kvalitet. Det nordiske sektorovergrepene samarbeidet skaper forutsetninger for å utvikle nordisk eksport til globale markeder, parallelt med at de nordiske landene prioriterer arbeidet med å fremme kulturelle og kreative næringer. Et sterkere og mer langsiktig samarbeid skal bidra til et styrket nordisk hjemmemarked, økt økonomisk vekst og økt internasjonal gjennomslagskraft. Ved hjelp av kulturspesifikke målsettinger for de kreative næringene skal det nordiske varemerket styrkes.

Det interkulturelle Norden

Mål: Alle innbyggerne i Norden kjenner seg hjemme og er kulturelt delaktige i Norden.

Kultursektoren tilbyr felles arenaer og møteplasser for samarbeid, dialog og meningsutveksling. Et aktivt og dynamisk kulturliv som manifesterer seg i et mangfold av kulturuttrykk, er en sentral del av et inkluderende samfunn. Det handler om "ulike kulturers eksistens og likeverdige samspill, samt muligheten for å skape felles kulturytringer gjennom dialog og gjensidig respekt" (Unescos konvensjon om vern og fremme av mangfoldet av kulturuttrykk). Det nordiske kultursamarbeidet skal bidra til åpenhet og inkludering og speile mangfoldet i det nordiske fellesskapet. Språkforståelsen i Norden skal fremmes. Den styrker både integrering og gjensidig læring. Allmennkringkastingsselskaper,

kulturinstitusjoner og andre som skaper og formidler kunst og kultur spiller en viktig rolle i å synliggjøre det nordiske mangfoldet.

Det unge Norden

Mål: Barn og unge i Norden skaper, tar del i og har synspunkter på kunst og kultur.

Barn og unge har en viktig plass i det nordiske kultursamarbeidet. De nordiske landene har et felles syn på barn og unge og erkjenner barns og unges rettigheter og muligheter til innflytelse over sine egne liv. Det er vesentlig at både barne- og ungdomskultur prioriteres innenfor de nordiske støtteordningene. Ministerrådet for kultur skal se på mulighetene for at barn og unge involveres i beslutningsprosessene som påvirker dem. Det nordiske samarbeidet må forholde seg dynamisk til barns og unges kulturelle uttrykksformer. Gjennom det nordiske kultursamarbeidet øker interessen og forståelsen for nordiske språk hos barn og unge. Litteraturen spiller en særlig rolle. Såvel fysiske som digitale møteplasser skal stimulere til en økt interesse for kunst og kultur blant barn og unge.

Det digitale Norden

Mål: Nordisk kultur drar full nytte av den digitale teknologien.

Digitaliseringen innebærer store muligheter for Norden i en stadig mer globalisert verden. Den fører med seg muligheter for felles opplevelser – kulturelle og språklige - og kan på den måten fremme nordisk samhold. Det nordiske kultursamarbeidet skal utnytte ny teknologi i arbeidet med å verne om yrings- og pressefriheten og sikre tilgangen og kjennskapen til nordisk kunst og kultur. Digital formidling er en viktig del av arbeidet for å demokratisere tilgangen til kulturtilbud. Den nordiske opphavsrettsmodellen skal utvikles på demokratisk grunnlag, og nordisk allmennkringkasting og kvalitetsfilm skal gis de beste forutsetninger, slik at et bredt nordisk tilbud blir tilgjengelig for alle. Fortsatt forskning på området og økt mediekunnskap skal styrke fremtidige muligheter for innbyggerne i Norden.

Strategien skal tjene som styringsdokument for institusjoner og samarbeidsorganer innenfor Nordisk ministerråd, og skal realiseres på følgende måter:

- I institusjonenes egne virksomhetsmål samt mål- og resultatkontrakter og årsrapporteringer. Institusjonene oppfordres til å sette opp virksomhetsmål, som konkretiserer hva strategiens overgripende mål innebærer for egen virksomhet.
- I budsjettekster som angir prioriteringer for kommende år
- I de strategiske satsninger som MR-K vedtar

- Ved at samarbeidet mellom de nasjonale kulturmyndigheter og det nordiske kultursamarbeid styrkes
- Ved at dialogen intensiveres på alle nivåer
- Ved et årlig kulturforum der de nordiske institusjonene, samarbeidsorganene og programmene skal diskutere muligheter og utfordringer for å realisere strategien på policy-nivå
- I formannskapsprogrammene

I 2016 skal det gjennomføres en midtveisevaluering, som skal undersøke fremdriften i arbeidet med å realisere strategiens målsettinger, om de fortsatt er relevante, eller om det finnes behov for justeringer.

Strategien for Nordisk ministerråds kultursamarbeid ble vedtatt av Ministerrådet for kultur den 31. oktober 2012.